

Üniversite Öğrencilerinin Rektörlük Kavramına İlişkin Metaforik Algıları¹

Metaphoric Perceptions of University Students on the Concept of Presidency

Nesip DEMİRBILEK²

Makale Hakkında

Gönd. Tarihi: 10.04.2021
Kabul Tarihi: 10.04.2022
Yayın Tarihi: 01.05.2022

Anahtar Kelimeler

Üniversite Öğrencileri
Rektörlük
Metafor
Algı

Özet

Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramını nasıl kavramsallaştırdıklarını ve algıladıklarını metaforlar aracılığı ile belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen, çalışma grubunun seçilmesinde ise kolay örnekleme (easily accessible) tekniği kullanılmıştır. Araştırmada 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesinde öğrenim gören toplam 192 öğrenci yer almıştır. Üniversite öğrencilerine metafor cümlesi online olarak gönderilmiştir. Verilerin analizinde "içerik analizi" tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin ürettiği metaforlar ile oluşturulan kategoriler frekans bakımından; ulaşılmayan ve bilinmeyen (f=61), en üst makam (f=30), kollayan ve koruyan (f=24), yol gösterici ve aydınlatıcı (f=16), faydalı ve değerli (f=15), temel ihtiyaç (f=10), karar ve çözüm merkezi (f=9), faydasız ve güven vermeyen (f=9), sorumluluk (f=6), güven ve huzur vermesi (f=5), öğrenci yanlısı olmayan (f=3), danışılan (f=2) ve çalışkan (f=2) gibi toplam 13 kategori başlığı altında yer aldığı görülmüştür. Araştırma sonucunda, toplumdaki yüksek güç mesafesinin etkisiyle Muş Alparslan Üniversitesi öğrencilerinin, rektörlüğe ve rektörlere ulaşmanın mümkün olmadığı algısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Muş Alparslan Üniversitesi öğrencilerinin algıları ve beklentileri göz önüne alındığında rektörlerin, açık iletişim politikası, paternalist yönetim tarzı, duygusal bir yaklaşım ve öğrenciye daha yakın olan bir yönetim anlayışı ile hareket etmeleri önerilebilir.

Key Words

University Students
Presidency
Metaphor
Perception

Abstract

The study aims to examine how university students conceptualize and perceive the concept of presidency through metaphors. In the study, phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used, and the easily accessible technique was used in the selection of the study group. A total of 192 students studying at Muş Alparslan University in the 2020-2021 academic year were included in the research. Data collection instrument including the metaphor sentence was sent online to university students. The "content analysis" was conducted to analyze the data. Data analysis yielded 13 categories that includes university students' metaphors regarding the presidency concept. Results revealed that students have the perception that it is not possible to reach the president due to the high-power distance in the society. Considering the perceptions and expectations of the students, it can be suggested that presidents should follow an open communication policy, paternalist management style, and a more inclusive management approach considering students' needs, concerns and demands.

Atf için: For Citation

Demirbilek, N. (2022). Üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramına ilişkin metaforik algıları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 9(1), 302-313. DOI: 10.21666/muefd.912855

² Bingöl Üniversitesi – ndemirbilek@bingol.edu.tr- ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-5133-7111>.

Yükseköğretim kurumlarının temelini üniversiteler oluşturmaktadır. Yükseköğretimdeki, eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde en büyük görev üniversitelere düşmektedir. Üniversiteler her bireyin yetenekleri ölçüsünde ve kendine uygun alanlarda eğitim-öğretim faaliyetlerine ve bilimsel çalışmalara katılabileceği en üst öğrenim basamağıdır. Toplumla pozitif anlamda katkı sağlayan birey yetiştirme sorumluluğu taşıyan üniversitelerimizin, bu beklentileri karşılaması verdiği eğitimin kalitesi ile ilişkilendirilmektedir. Rektörler üniversitelerde, eğitimin kalitesini belirleyen önemli etkenlerden biri olarak kabul edilebilir. Çünkü rektör eğitim girdilerini ve insan kaynaklarını en verimli şekilde kullanarak, süreç sonunda toplumun ihtiyacı olan nitelikli bireylerin yetiştirilmesinden birinci derecede sorumludur (Ekiz & Durukan, 2007).

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4. maddesi yükseköğretimin amacını aşağıdaki şekilde belirtmektedir.

Madde 4 – Yükseköğretimin amacı: a) Öğrencilerini; (1) ATATÜRK İnkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı, (2) Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan, (3) Toplum yararını kişisel çıkarının üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisi ile dolu, (4) Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren, (5) Hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, (6) Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş, (7) İlgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek, aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip, vatandaşlar olarak yetiştirmek, b) Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak, refah ve mutluluğunu artırmak amacıyla; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak ve hızlandıracak programlar uygulayarak, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlamak, c) Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır (<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>). Bu bilgiler ışığında eğitim kurumlarının öncelikli amacı kurumda gerçekleştirilen eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesini yükselterek iyi nesiller yetiştirmek olduğu söylenebilir. Sonuç itibari ile eğitimin kaliteli olmasının, üniversitelerin doğru yönetilmesi ile de yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Eğitim yönetimi, yönetimin eğitime uygulanması olarak ifade edilebilir (Aydın, 2007). Eğitim yönetimi; amaç ve görev bakımından kamu yönetiminden bazı farklılıklar gösterir. Eğitim yönetimini diğer kurumların yönetimlerinden ayrı kılan durum, eğitimin kendine özgü bir alan olmasıdır (Aydın, 2007; Erdoğan, 2000). Üniversite yönetiminin ya da rektörün görevlerinden biri; üniversitelerdeki insan ve madde kaynaklarını en verimli şekilde toplum yararına kullanmak ve kurumun belirlenen hedeflere ulaşmasını sağlamaktır. Rektör, üniversiteyi amaçları doğrultusunda yaşatmak için tüm kaynakları sağlayan, planlayan, eşgüdümleyen ve denetleyen kişidir. Örgütlerin amaçlarını gerçekleştirerek yaşamlarını sürdürmeleri yöneticilerin sorumluluğundadır (Bursalıoğlu, 2000). Rektörlüğün bu stratejik konumundan dolayı rektöre veya rektörlüğe ilişkin yapılacak çalışmalar önem arz etmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre üniversiteleri rektörler yönetmektedir. Rektör, üniversiteyi yasalar uyarınca yöneten, üniversitenin tüzelkişiliğini temsil eden, öğretimin düzenli yürütülmesinden sorumlu profesör unvanlı yöneticidir. Rektör, bir üniversitenin akademik ve idari olarak en üst düzey yetkilisidir. Rektör sözcüğü Latince rector "rehber, kılavuz, yönetici" sözcüğünden alınmış ve regere "doğrultmak, yönetmek" fiilinden türetilmiştir. Sözcük, dilimize Almancadan 1933 yılında alınmıştır ve "üniversite yöneticisi" anlamına gelmektedir. En üst düzey "üniversite yöneticisi" olan rektörlerin görev, yetki ve sorumlulukları Yükseköğretim Kanununun 4. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir (<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=10127&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeli&mevzuatTertip=5>):

- Üniversite kurullarına başkanlık etmek,
- Yükseköğretim üst kuruluşlarının kararlarını uygulamak,
- Üniversite kurullarının önerilerini inceleyerek karara bağlamak ve üniversiteye bağlı kuruluşlar arasında düzenli çalışmayı sağlamak,
- Her eğitim-öğretim yılı sonunda ve gerektiğinde üniversitesinin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetleri hakkında Üniversitelerarası Kurula bilgi vermek,

- Üniversitenin yatırım programlarını, bütçesini ve kadro ihtiyaçlarını, bağlı birimlerinin ve üniversite yönetim kurulu ile senatonun görüş ve önerilerini aldıktan sonra hazırlamak ve Yükseköğretim Kuruluna sunmak,
- Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek,
- Üniversitenin birimleri ve her düzeydeki personeli üzerinde genel gözetim ve denetim görevini yapmak,
- Kanun ile kendisine verilen diğer görevleri yapmaktır.

Metafor, terim olarak Yunancada karmaşık terimleri ifade ederken, “bir şeyin karşılığını aktarmak” ya da “transfer etmek” şeklinde tanımlanmaktadır (Döş, 2010). Kişiler kendilerinin ve karşısındakilerin düşünce ve duygularını tanımlarken metafordan yararlanmaktadır. Bu da kişilerin kendilerini ve dünyayı nasıl algıladıklarını açığa çıkarmaktadır. Metaforlar, bireyin tecrübesini anlamamızı sağlayarak bireyin dünyasına ilişkin bilgi sahibi olmamızı ve tanımlamamızı sağlamaktadır. Metaforları bilinen bir bireyin ya da toplumun, bilişsel dünyasını daha somut ve bilindik bir şekilde kavramamızı ve hissetmemizi kolaylaştıracaktır (Lakoff & Johnson 2015). Metaforların araştırmalarda kullanmanın çekiciliği, bireylerin bilgi ve yaşam deneyimlerini birbirleri ile ilişkili ve manidar kılma kapasitesinde saklıdır (Tepebaşı, 2013). Metaforlar, kişilerin kendi dünyalarını anlayıp yapılandırılmalarına yönelik güçlü bir modelleme ve zihinsel haritalama mekanizmaları olması sebebiyle dikkat çekmektedir. Metaforlar, bilinmeyenlerin öğretilmesinde mükemmel bir teknik, öğrenilen bilgilerin zihinde tutulup hatırlanması konusunda geçerliliği ispatlanmış araçlar olarak görülmektedir (Arslan & Bayrakçı, 2006). Metaforların eğitim araştırmalarında kullanmanın avantajlarından biri kavramı odak kitleyle etkili bir iletişim kuracak biçimde betimlemek, açıklamak ve tasvir etmektir (Güveli, İpek, Atasoy & Güveli, 2011; Midgley & Trimmer, 2013). Bu veriler ışığında, bireylerin dahi kendi bilişsel tabularının ve dünyalarının farkında olmadan kullandıkları metaforların ortaya çıkarılması ve bireylere kendi iç dünyalarına ilişkin geri bildirimde bulunulması önem arz ettiği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde metaforlar aracılığıyla yapılan birçok araştırmanın olduğu göze çarpmaktadır (Çelik & Yarım, 2019; Demirtaş & Çoban, 2014; Demirbilek, 2020; Demirbilek, 2021; Doğan, 2014; Ekiz & Koçyiğit, 2013; Kalyoncu, 2012; Naıçacı & Bektaş, 2012; Özdemir, 2012; Yalın & Erginer, 2012). Üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramına ilişkin algılarının ortaya çıkarılmasının, üniversitelerin üst yöneticilerine, öğrencilerle olan iletişimlerini, etkileşimlerini ve kullanmış oldukları yönetim tarzlarını değerlendirmelerine ilişkin katkılar sağlayacağı öngörülmektedir. Ayrıca, literatüre bakıldığında öğrencilerin rektör kavramına ilişkin metaforlarının ortaya çıkarılmasına ilişkin çalışmaların (Çelik & Yarım, 2019) var olmakla birlikte az ve yetersiz olduğu görülmüştür. Bu verilerden hareketle bu çalışmada üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramına ilişkin metaforlarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramını nasıl algıladıklarını ve kavramsallaştırdıklarını metaforlar aracılığı ile tespit etmeye çalışmaktır. Bu bağlamda “Üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramına yönelik metaforları nelerdir ve hangi kategoriler altında toplanmaktadır.” sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim, öteki karşılığı olan fenomenoloji (Balcı, 2016), bireylerin kendi yaşam dünyalarının kasıtlı bir deneyimi ve toplumsal eylemidir (Schram, 2003). Bu desen; günlük yaşantımızda, olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler ve kavramlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilen aynı zamanda farkında olunmayan fakat derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olamadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırmaya dahil edilen katılımcıların tecrübe etmiş oldukları olgulara ilişkin açıklamaları incelenerek, zihinlerindeki algı ve beklenti gibi bilişsel yapıların açığa çıkartılmasıdır (Creswell, 2017; Ersoy, 2016; Patton, 2014).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma grubunun seçilmesinde olasılığı bilinmeyen örnekleme yöntemlerinden kolay örnekleme (easily accessible) tekniği kullanılmıştır. Bu teknik ile katılımcılar, araştırma konusu ile ilişkisi olan ve araştırmacının kolay bir şekilde ulaşabileceği kişiler arasından seçilir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırmanın amacı doğrultusunda, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesinde öğrenim gören ve araştırmacının kolay ulaşabildiği 254 öğrencinin yer aldığı bir çalışma grubu belirlenmiştir. Ancak, rektörlük kavramına ilişkin hatalı metafor oluşturan 62 katılımcının formu elenmiş, sonuç olarak veriler 192 olmuştur.

Tablo 1.

Üniversite Öğrencilerine İlişkin Bilgiler

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	107	55,7
	Erkek	85	44,3
Toplam öğrenci Sayısı		192	100

Verilerin Toplanması

Araştırmanın etik kurul onayı 13.07.2020-E.11824 evrak ve tarih sayısı ile Bingöl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan alınmış olup, araştırmada Google Forms ortamında, form oluşturulmuştur. Form içerisinde katılımcılardan, öncelikle gönüllülük onayı alınmış sonrasında kişisel bilgiler ile “Rektörlük gibidir/benzemektedir, çünkü” cümlesini doldurmaları istenmiştir. Ayrıca, metaforun ne olduğu ve nasıl kullanıldığına ilişkin hem açıklamalarda bulunmuş hem de örnekler verilmiştir (Kılcan 2017). Hazırlanan formlar online (E-mail) olarak gönderilmiş ve aynı şekilde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmanın analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara bağlı kalınarak kodlamalar yapılması ve bir metnin bazı kelimelerini daha küçük içerik kategorileri ile açıkladığı sistematik, yenilenebilir teknik olarak betimlenmektedir (Büyüköztürk, Kılıç, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2008). Balcı (2016) içerik analizini; insanların konuştukları ve yazdıklarını açık beyanlara göre kodlanarak sayısallaştırma süreci olarak tanımlamaktadır. Araştırmanın içerik analizinde aşağıdaki beş aşamalı değerlendirme süreci kullanılmıştır (Creswell, 2017; Çeliker & Akar, 2015; Saban, 2008; Sezgin, Koşar, Koşar & Er, 2016): 1. Adlandırma ve Eleme Aşaması, 2. Tasnif Etme Aşaması, 3. Kategori Geliştirme Aşaması, 4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması, 5. Nicel Veri Analizi için Verilerin Düzenlenmesi Aşamasıdır.

Araştırmanın ilk aşamasında üniversite öğrencileri tarafından oluşturmuş metaforların alfabetik listesi yapılmış ve çalışmanın amaçları doğrultusunda üretilip üretilmediğine bakılmıştır. “Rektörlük” kavramını metafor olarak açıklayamayan veriler elenmiştir (f=62). Toplam 192 form ile çalışma yürütülmüştür. Kalan tüm formlara birer numara verilmiştir. Değerlendirmeye alınan metaforlara ait formlar 1B, 2B... 201B şeklinde kodlanmış ve numaralandırılmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında içerik analizi kullanılmış her metafor tek tek okunmuş ve tasnif edilmiştir. Araştırmanın üçüncü aşamasında öğrenciler tarafından yazılan metaforlar ortak ve benzer özellikleri bakımından bir araya getirilerek farklı kategoriler altında toplanmıştır. Araştırmacı tarafından rektörlük kavramına ilişkin 13 farklı kategori belirlenmiştir. Nedenleri farklı metaforları aynı olan veriler, farklı kategorilere alınmıştır. Örneğin “Rektörlük ev gibidir, çünkü her an sığınacağımız yerdir (136R).” cümlesindeki ev metaforu kollayan ve koruyan kategorisine alınırken “Rektörlük ev gibidir, çünkü bir sürü sorumluluğu bulunur (19R).” cümlesindeki ev metaforu ise sorumluluk kategorisine alınmıştır.

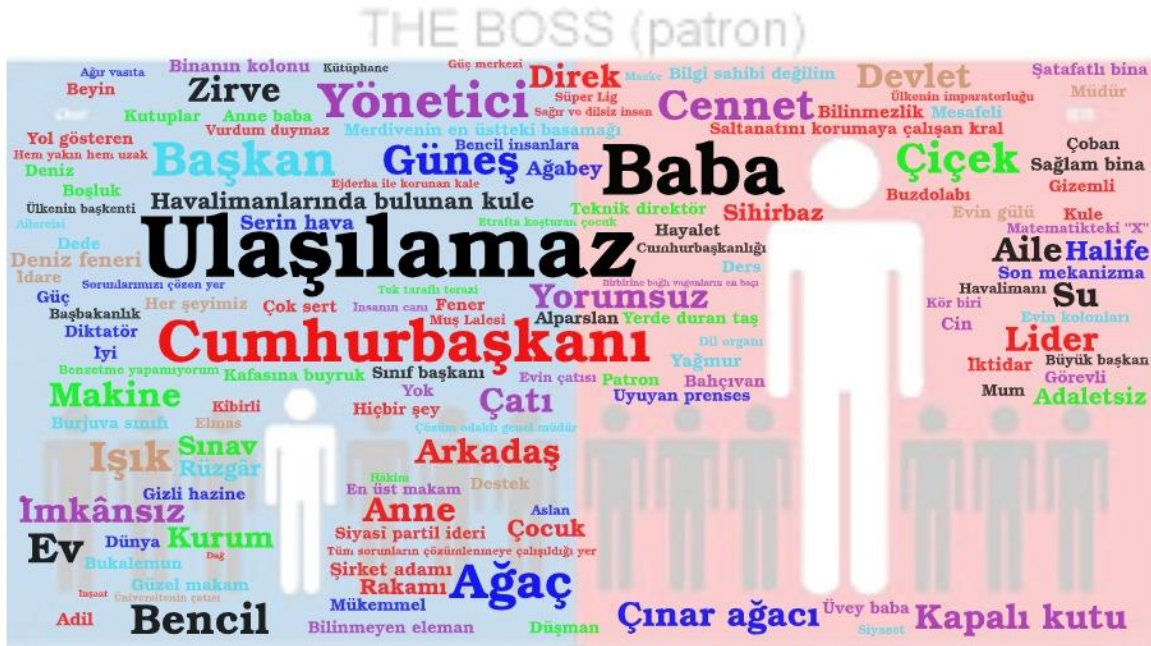
Elde edilen metaforların sunumunda, yazılı yanıtların görselleştirilmesi yoluyla anlaşılabilirliği ve erişilebilirliği arttırabilmek için “Kelime Bulutları” tercih edilmiştir. Görselleştirme kelimenin boyutu, kelimenin giriş metnindeki görünme sayısı ile orantılıdır. Başka bir ifade ile frekansı büyük olan metaforun, görseldeki boyutu da büyük olarak belirlenmektedir (Bletzer, 2015). Ayrıca çalışmada yüksek güç mesafesi boyutuna ilişkin metaforlar çok fazla kullanıldığından dolayı “güç mesafesi” görseli kullanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşamaları

Nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer alması nedeniyle toplanan veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı açıklanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Hazırlanan bu raporlar yine aynı kapsamda uzman görüşü alabilmek için alanda daha önce metafor çalışması yapan doktora mezunu uzmanlara gönderilmiştir. Uzmanlardan, toplanan metaforları hiçbirisi dışarda kalmayacak biçimde kategorilere yerleştirmeleri istenmiştir. Ayrıca uzmanlardan, kategoriler altında toplanan metaforların, kategoriye temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla dönütler istenmiştir. Araştırmacı, verdiği derslerden birinde katılımcı teyidi alabilmek amacıyla konuyu öğrenciler ile tartışmış ve olumlu dönütler almıştır. Daha sonra uzmanlar tarafından oluşturulan kategoriler ile araştırmacı tarafından yapılmış olan kategorilerin karşılaştırması yapılmıştır. Yapılan bu karşılaştırma ile görüş birliği ve görüş ayrılığı frekansları belirlenmiş ve araştırmanın güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olması arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik olduğu belirtilmektedir (Saban, 2008). Araştırmanın güvenilirliği; Miles ve Huberman'ın (1994) formülü; [Güvenirlilik= Görüş Birliği / (Görüş birliği+ Görüş ayrılığı) *100] kullanılarak hesaplanmıştır. Rektörlük çalışması için güvenilirlik (176/192*100) =%92 oran ile sağlanmıştır. Araştırmanın son aşamasında, elde edilen verilerin frekansları (f) hesaplanmıştır.

Bulgular

Üniversite öğrencilerinin rektörlük kavramına yönelik metafor algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmanın bulguları için, öncelikle çalışma kapsamındaki metaforlar sonrasında metaforların hangi kategoriler altında toplandığı frekanslarıyla tablolaştırılmıştır. Ayrıca tablolarda, bazı öğrencilerin bu metaforlara yönelik öne çıkan alıntılarına yer verilmiştir.

Şekil 1. Üniversite Öğrencilerinin Rektörlük Kavramına Yönelik Ürettikleri Metaforlar

Şekil 1' de üniversite öğrencileri tarafından "rektörlük" kavramına ilişkin toplam 138 farklı metafor üretildiği görülmektedir. Rektörlük kavramına yönelik en fazla üretilen metaforlar; ulaşılmaz ($f=13$), baba ($f=9$), cumhurbaşkanı ($f=6$), başkan ($f=4$), ağaç ($f=4$), yönetici ($f=4$), ev ($f=3$), çiçek ($f=3$), cennet ($f=3$), güneş ($f=3$), ışık ($f=3$), bencil ($f=2$), kapalı kutu ($f=2$) ve yorumsuz ($f=2$) şeklinde olmuştur.

Tablo 2.

Rektörlük Kavramının Kategorileri

Kategori (Alıntılar)	Metaforlar	M	f
Ulaşılmayan ve bilinmeyen , “Rektörlük kapalı kutu gibidir, çünkü öğrenci ile arasında yakınlık yoktur (27R)” “Rektörlük zirve gibidir, çünkü ulaşılması zordur (211R)” “Rektörlük bilinmeyen eleman gibidir, çünkü kendilerini pek bulamadık tanıyamadık (12R)” Rektörlük gizemli bir yer gibidir, çünkü herkes merak eder (65R)” “Rektörlük gizli hazineye benzer, çünkü ona ulaşmak zor ve çetindir (102R).” “Rektörlük ejderha ile korunan bir kale gibidir, çünkü içini göremedik çünkü bir kez olsun sayın rektörümüz ile bir sohbet edemedik kendisini 3. Sınıf olduğum halde tanıyıyorum dergilerde gördüğüm kadarı ile biliyorum (158R).”	(1): Bilinmeyen eleman, mesafeli, bilgi sahibi değilim, patron, saltanatını korumaya çalışan kral, burjuva sınıfı, kutuplar, gizemli, kafasına buyruk, hayalet, ağır vasıta, güç merkezi, ejderha ile korunan kale, kör biri, vurdumduymaz, benzetme yapamıyorum, matematikteki “X”, elmas, 0 rakamı, rüzgâr, hem yakın hem uzak, çok sert, bilinmezlik, cin, sağır ve dilsiz insan, dünya, siyasi parti lideri, şatafatlı bina, bukalemenun, deniz, gizli hazine, ders, şirket adamı, sihirbaz, kibirli, adaletsiz, uyuyan prenses, Muş Lalesi, sınav; (2): İmkânsız, kapalı kutu, zirve; (3): Bencil ; (13): Ulaşılamaz	44	61
En üst makam , “Rektörlük bir merdivenin en üstteki basamağına benzer. Çünkü en üst düzeyi ifade eder (42R).” “Rektörlük büyük başkan gibidir, çünkü bir üniversitenin akademik ve idari olarak en üst düzey yetkilisidir (233R).” “Rektörlük birbirine bağlı vagonların en başı gibidir, çünkü tüm bölümler ona bağlıdır (203R).”	(1): Hâkim, merdivenin en üstteki basamağı, en üst makam, büyük başkan, halife, ülkenin başkenti, güç, idare, süper lig, mükemmel, beyin, güzel makam, iktidar, sınıf başkanı, birbirine bağlı vagonların en başı, başbakanlık; (2): Cennet; (3): Yönetici; (4): Başkan; (5): Cumhurbaşkanı	20	30
Kollayan ve koruyan , “Rektörlük çatı gibidir, çünkü kollayan koruyandır (8R).” “Rektörlük devlet gibidir, çünkü haklarımızı korumak için çabalar (61R).” “Rektörlük maske gibidir, çünkü her zaman korur (139R).”	(1): Ağabey, destek, dağ, maske, anne baba; (2): Çatı, anne, devlet, ev, arkadaş; (9): Baba	11	24
Yol gösterici ve aydınlatıcı , “Rektörlük fener gibidir, çünkü gittiğim yola ışık tutar çünkü hedefime ulaşmak için bana imkân sunar ve yolumu aydınlatır (139R).” “Rektörlük ışık gibidir, çünkü öğrencileri aydınlatması gerek (145R).”	(1): Fener, Alparslan, teknik direktör, deniz feneri, aile, mum, yol gösteren; (2): Lider, güneş, hava limanlarında bulunan kule; (3): Işık	11	16
Faydalı ve değerli , “Rektörlük güneş gibidir, çünkü öğrencilerini daha da parlatmak için çabalar (139R).” “Rektörlük bir ağaç gibidir, çünkü altında binlerce fidan yeşerir (7R).”	(1): Bahçıvan, inşaat, yağmur, insanın camı, güneş, evin gülü; (2): Çınar ağacı; (3): Çiçek; (4): Ağaç	9	15
Temel ihtiyaç , “Rektörlük su gibidir, çünkü insan yemek yemeden hayatta kalabilir fakat su olmadan yaşayamaz (223R).” “Rektörlük havalimanı gibidir, çünkü yolcular ve uçaklar havalimanı olmadan uçamaz (234R).”	(1): Havalimanı, binanın kolonu, aile reisi, evin kolonları, evin çatısı, üniversitenin çatısı, her şeyimiz, direk; (2): Su	9	10
Karar ve Çözüm merkezi , “Rektörlük dede gibidir, çünkü herkese bütün öğrencilerine eşit davranmaya ve sorunlarına çözüm üretmeye çalışır (116R).”	(1): Makine, çözüm odaklı genel müdür, müdür, dede, tüm sorunların çözümlenmeye çalışıldığı yer, sorunlarımızı çözen yer, son mekanizma, aslan, dil organı	9	9
Faydasız ve Güven vermeyen , “Rektörlük boşluk gibidir, çünkü hiç yardımcı olmuyorlar (118R).” “Rektörlük etrafta koşturan çocuk gibidir, çünkü bir şeyler yapıyor ama ne yaptığını anlamıyorum (146R).”	(1): Üvey baba, yerde duran taş, boşluk, hiçbir şey, etrafta koşturan çocuk, çocuk, kurum, buzdolabı, siyaset	9	9
Sorumluluk , “Rektörlük Cumhurbaşkanı gibidir, çünkü Üniversitenin (yani bir ülkenin) tamamının tüm sorumluluğu ona aittir (141R).” “Rektörlük ev gibidir, çünkü bir sürü sorumluluğu bulunur (19R).”	(1): Çoban, ev, görevli, yönetici, cumhurbaşkanlığı, cumhurbaşkanı	6	6
Güven ve huzur vermesi , “Rektörlük serin bir hava gibidir, çünkü güven ve huzur veriyor (172R).” “Rektörlük sağlam bir bina gibidir, çünkü hiçbir şey olmaz ona (180R).”	(1): Adil, serin hava, iyi, cennet, sağlam bina	5	5
Öğrenci yanlısı olmayan , “Rektörlük diktatör gibidir, çünkü sosyal anlamda da dersler anlamında da asla öğrenci yanlısı değildir. Online derslerin yoklama zorunluluğu ve aşırı ödevlere göz yumarak empati yoksunu olduğunu göstermektedir (96R).” “Rektörlük düşman gibidir, çünkü öğrencileri sevmez (109R).”	(1): Diktatör, düşman, tek taraflı terazi	3	3
Danışılan , “Rektörlük aile gibidir, çünkü her konuda rahatça danışabiliriz (109R).” “Rektörlük kütüphane gibidir, çünkü istediğin bilgiyi oradan alabilirsin (148R).”	(1): Aile, kütüphane	2	2
Çalışkan , “Rektörlük makine gibidir, çünkü o sürekli çalışır (14R).” “Rektörlük kütüphane gibidir, çünkü istediğin bilgiyi oradan alabilirsin (148R).” “Rektörlük bir ülkenin imparatorluğu gibidir, çünkü büyük bir okulu yönetmek ve öğrencilerin iyi şartlarda eğitim görmesini sağlamak büyük bir çaba gerektirir (148R).”	(1): Makine, ülkenin imparatorluğu	2	2

Not: Alıntılar, tabloda kategorilerin altında yer almaktadır. Parantez içindeki her sayı metaforun frekansını belirtir.

Tartışma

Araştırmada, üniversite öğrencileri tarafından “rektörlük” kavramına ilişkin toplam 140 farklı metafor üretildiği görülmektedir. Rektörlük kavramına yönelik öğrenciler tarafından en fazla üretilen metaforun ulaşılması zordur (211R) görülmektedir. Ayrıca ilk iki kategorinin metaforları genel olarak incelendiğinde; (1): Bilinmeyen eleman, mesafeli, bilgi sahibi değilim, patron, saltanatını korumaya çalışan kral, burjuva sınıfı, kutuplar, gizemli, kafasına buyruk, hayalet, ağır vasıta, güç merkezi, ejderha ile korunan kale, kör biri,

vurdumduymaz, benzetme yapamıyorum, matematikteki “X”, elmas, 0 rakamı, rüzgâr, hem yakın hem uzak, çok sert, bilinmezlik, cin, sağır ve dilsiz insan, dünya, siyasî parti lideri, şatafatlı bina, bukaemun, deniz, gizli hazine, ders, şirket adamı, sihirbaz, kibirli, adaletsiz, uyuyan prenses, Muş Lalesi, sına; (2): İmkânsız, kapalı kutu, zirve; (3): Bencil; (13): Ulaşılamaz gibi metaforlar **ulaşılmayan ve bilinmeyen**; (1): Hâkim, merdivenin en üstteki basamağı, en üst makam, büyük başkan, halife, ülkenin başkenti, güç, idare, süper lig, mükemmel, beyin, güzel makam, iktidar, sınıf başkanı, birbirine bağlı vagonların en başı, başbakanlık; (2): Cennet; (3): Yönetici; (4): Başkan; (5): Cumhurbaşkanı gibi metaforların ise **en üst makam** kategorisinin altında toplandığı ve fazlalığı göze çarpmaktadır. Frekans bakımından katılımcıların neredeyse yarısını oluşturan ilk iki kategori (%47,5) değerlendirildiğinde; öğrenciler kendileri için rektörlerin *ulaşılmayan dolayısıyla bilinmeyen en üst makam* olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmada, öğrenciler rektörlerin ya da rektörlük makamının *ulaşılmaz en üst makam* olduğuna inandıkları tespit edilmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında, öğrencilerin yaşantısı, tecrübesi ya da çabası sonucunda elde etmiş oldukları bir algı olmadığı gözlenmiştir. Başka bir deyişle öğrencilerin, rektörlüğe ulaşmak için çaba ve emek harcamadıkları halde *ulaşılmayan, bilinmeyen en üst makam* olduğuna ilişkin bir inanç ve algıya sahip oldukları görülmüştür. Bu şekilde inanıyor ve algılıyor olmalarının; Türk toplumunun sahip olduğu yüksek güç mesafesi ve paternalist eğilimlerin, üniversite örgütlerindeki izdüşümünden kaynaklandığı düşünülmektedir. Zira alanyazında, Türk toplumunun sosyal ve kültürel dokusunda, güç mesafesinin, paternalist eğilimlerin ve toplulukçu boyutun yüksek düzeyde olduğu ifade edilmektedir (Aycan & Kanungo, 2000; Paşa, 2000; Erben, 2004; Sargut, 2010).

Toplumun benimsemiş olduğu yüksek güç mesafesini, bireyler örgüt yaşantılarında uygulamakta ve neticesinde örgütlerde yüksek güç mesafesi algısı ortaya çıkmaktadır (Kemikkıran, 2015). Araştırmada, araştırmaya katılan Muş Alparslan üniversitesi öğrencilerinin Türk toplumunun benimsemiş olduğu yüksek güç mesafesini kendi üniversite örgütlerine yansıttığı saptanmıştır. Öğrencilerin, en üst düzey yönetici olan rektöre ilişkin zihinsel anlamda inandıkları, algıladıkları eşitsizliği ve uzaklığı sözel anlamda *ulaşılmaz* şeklinde ifade ettikleri düşünülmektedir. Bu açıklama doğrultusunda öğrencilerin, toplumlarındaki var olan güç mesafesini üniversitelerindeki örgüt yapısına yansıttığı söylenebilir.

Güç mesafesi, bir grubun üyeleri arasındaki güç dağılımının ne düzeyde eşit algılandığına işaret eden göstergeleri ile aynı konuya ilişkin hissetme, düşünme ve davranış eğilimlerini içermektedir (Akyürek, 2001). Yüksek güç mesafesi ise gücün eşit olarak dağıtılmadığı algısına ve inancına sahip olmaları neticesinde oluşan göreceli bir mesafedir (Altay, 2004). Benzer biçimde hem yönetenin hem de yönetilenin birbirleriyle eşit olmadıklarını baştan kabul ettikleri, hiyerarşik yapının yüksek bir piramidi andırdığı, aşağıdan yukarıya doğru iletişimin zayıf olduğu, eşitsizlik üzerine kurulmuş merkeziyetçi yapıdaki bir durumu anlatmaktadır (Çelik, 2007). Bu tür örgütlerde herkesin yetki alanı belirlenmiştir ve astlar üstlerinden neyin ne zaman yapılması gerektiğini söylemesini beklemektedirler (Acaray & Şevik, 2016). Dolayısıyla yöneticilerin, oluşabilecek problemlerde *karar ve çözüme* yönelik *tek merkez* haline gelmesine, isteklerinin ön plana alınmasına, el üstünde tutulmasına, yönetilenler ile arasına mesafe girmesine, *ulaşılmayan ve bilinmeyen* olmasına yol açtığı düşünülmektedir. Ulaşılamama durumu, yöneten ve yönetilen arasında açık iletişim kurulmasını engellemesine (Dursun, 2013) ve asimetrik bir iletişim ortamına sebep olabilmektedir (Sepetçi, 2012). Bu sebeplerle böyle toplumlarda yöneticilerle diyalog ve üstlere *ulaşmanın* oldukça zor olduğu ifade edilmektedir (Hofstede, Hofstede & Minkov, 2010). Araştırma sonucunda, toplumdaki yüksek güç mesafesinin etkisiyle Muş Alparslan Üniversitesi öğrencilerinin, rektörlüğe ve rektörlere ulaşmanın mümkün olmadığı algısına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Bir toplumdaki bireyler arasında gücün yarattığı uzaklık, toplumun değer ve normlarına göre oluşmakta ve güç derecesinin benimsenmesindeki farklılıklar zamanla toplum tarafından kabul edilip kurumsallaşmaktadır (Basım, 2000). Kurumsallaşma süreci, yöneticilerin biçimsel kurallara daha fazla güvenmesi (Hofstede, Hofstede & Minkov, 2010) ve gücü kurumsallaştıran bir yapıyı benimsemesi olarak ifade edilmektedir (Terzi, 2004; Yaman & Irmak, 2010). Ayrıca bu sürece katkısı olduğundan statü, unvan ve pozisyonlara önem verildiği (Dursun, 2013) ve yöneten-yönetilen arasındaki mesafeyi azaltmanın, yöneticilerin konumunu sarstığı gerekçesi ile yönetilenlere mesafeli davranıldığı ifade edilmektedir (Yaman, 2008). Toparlayacak olursak bu tür toplumlardaki kurumsallaşma süreci, *resmiyetin* öne çıkmasına, *makama saygı* kavramı ile gücün kurumsallaşmasına, unvana bağlı hiyerarşik (Araştırma Görevlisi-Doktor Öğretim Üyesi-Doçent-Profesör vb.) bir düzeneğin ve iletişim ağının

kurulmasına sebep olmaktadır. Bu sebeplerle böyle toplumlardaki bireyler, girdiği her ortamda statü, unvan, pozisyonlarını kullanarak itibar kazanmaya çalışmakta ve bundan dolayı bu makamları her ortamda kullanmayı tercih etmektedirler. Bu tercih doğrultusunda, yöneticiler, özel hayatlarında bile *makamına uygun davranışlar* sergileyerek yönetilenlerle aralarına mesafe koyup kurumsallaşma süreçlerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Zira, *ulaşılamayan ve bilinmeyen en üst makam* olma durumunun kurumsallaşma sürecinin sonucunda ortaya çıktığı söylenebilir. Bu bağlamda, rektörlerin, kurumsal kimlik oluşturmak adına *ulaşılamaz en üst makam* olmayı tercih etmek zorunda kaldıkları düşünülmektedir.

Böyle toplumlarda, farklı unvanlara sahip insanlar aralarındaki ayrımcılığı kabul eder ve bireyin sosyal ve örgütsel unvanı, bireyin hem kendi davranışlarını ve hem de başkalarının o bireye dönük davranışlarını etkilemektedir (Hofstede, Hofstede & Minkov, 2010). Bu davranış değişikliği yönetsel açıdan incelendiğinde çalışanların; otorite, etkileme, liderlik ve karar verme mekanizması gibi alanlarda, yöneticilerine olan bağlılıkları artmakta, yönetenlerin ayrıcalıklı olduğuna inanmakta ve aldıkları bütün kararların tartışmasız doğru olduğunu kabul etmektedirler. Bu örgütlerde yöneticiler, çalışanların gözünde ideal bir patron ve babacan bir yapıda olmaktadır (Deniz, 2013). Güç mesafesi, bireysel açıdan ele alındığında ise çalışanlar tarafından babacan ve otoriter tutum sergileyen yöneticilerin tercih edildiği belirtilmektedir (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010). Çalışanların babacan yönetici tercih etme nedenleri ile araştırmada elde edilen bazı sonuçlar karşılaştırıldığında; *kollayan ve koruyan (f=24)*, *yol gösterici ve aydınlatıcı (f=16)*, *faydalı ve değerli (f=15)*, *temel ihtiyaç (f=10)*, *sorumluluk (f=6)*, *güven ve huzur vermesi (f=5)*, *danışılan (f=2)* ve *çalışkan (f=2)* kategorilerinin ve ikinci en fazla üretilen *baba* metaforunun birbirleri ile anlamlı bir biçimde uyumlu olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, çalışmada üretilen bazı kategorilerin çarpıcı bir biçimde babacıl otorite yani paternalizm ile tamamen paralellik arz ettiği görülmektedir. Bu çerçevede öğrencilerin, rektörlerini '*kollayan, koruyan, yol gösteren, faydalı ve değerli olan, huzur ve güven veren, çalışkan, danışılan, sorumluluk sahibi ve baba rolünü benimseyen kişiler*' olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun; babacıl, baba gibi, peder-şahilik, babacan gibi terimlerle nitelenen Paternalizm kavramı ile çarpıcı bir biçimde örtüştüğü görülmektedir (Erben, 2004). Bu bağlamda, Muş Alparslan Üniversitesi öğrencilerinin, rektörlerinin babacıl (paternalist) davranış sergilemesini, rektör-öğrenci ilişkisinde *faydasız ve güven vermeyen* bir ilişki yerine, *güven ve huzur veren* bir ilişki ortamını tercih ettikleri söylenebilir.

Sonuç olarak her toplumun ve kültürün kendisine özgü özellikleri olduğundan yöneticilerin, yaşadıkları toplumun ve kültürün yapısını göz önünde bulundurmaları ve buna göre kendilerine yönetim tarzı belirlemeleri gerektiği söylenebilir. Muş Alparslan Üniversitesi öğrencilerinin algıları ve beklentileri göz önüne alındığında rektörlerin, açık iletişim politikası, paternalist yönetim tarzı, duygusal bir yaklaşım ve öğrenciye daha yakın olan bir yönetim anlayışı ile hareket etmeleri önerilebilir.

Öneriler

Öğrencilerin "rektörlük" kavramına yönelik algılarını ortaya çıkarmak için nicel ve karma yöntemler ile çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, rektörlere yönelik olarak öğrenci ve sorumlusu olduğu akademisyenlere ilişkin metafor çalışması yapılabilir.

Aynı araştırma, farklı kişilerle farklı üniversitelerde ve farklı yönetici konumları için tekrarlanabilir. Çalışmada ön plana çıkan yüksek güç mesafesi ve paternalizm ile ilgili çalışmalara ağırlık verilebilir.

Kaynakça

- Acaray, A., & Şevik, N. (2016). Kültürel boyutların örgütsel sessizliğe etkisi üzerine bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 34(4), 1–18.
- Akyürek, S. (2001). *Türk Silahlı Kuvvetlerinde güç mesafesi ve iletişime etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi SBE. Ankara.
- Altay, H. (2004). Güç mesafesi, erkeklik-dişilik ve belirsizlikten kaçınma özellikleri ile başarı arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 301–321.

- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 35(171), 100–108.
- Aycan, Z., & Kanungo, R., N. (2000). Toplumsal kültürün kurumsal kültür ve insan kaynakları uygulamaları üzerine etkileri. Zeynep Aycan, (Ed.), *Akademisyenler ve profesyoneller bakış açısıyla Türkiye’ de yönetim, liderlik ve insan kaynakları uygulamaları*, 25-53, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Aydın, M. (2007). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Basım, N. (2000). Belirsizlikten kaçınma ve güç mesafesi kültürel boyutları bağlamında asker yöneticiler üzerine görgül bir araştırma. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 10(2), 33-52.
- Bletzer, K. V. (2015). Visualizing the qualitative: Making sense of written comments from an evaluative satisfaction survey. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions*, 12(12),1-8
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Eğitimde yönetimi anlamak, sistemi çözümlmek*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (S. B. Demir, Çev. Ed.), 3. Baskı, Ankara: Eğiten Kitap.
- Çelik, M. (2007). *Örgüt kültürü ve örgütsel vatandaşlık davranışı–bir uygulama*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi SBE, İşletme ABD. Erzurum
- Çelik, S., & Yarım, M. A. (2019). Üniversite öğrencilerinin üniversite, rektör ve gelecek kavramlarına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(2), 31-50.
- Çeliker, H., Akar, A. (2015). Ortaokul öğrencilerinin doğaya ilişkin metaforları. *KEFAD*, 16(2), 101-119.
- Demirbilek, N. (2020). Üniversite son sınıf öğrencilerinin perspektifinden akademisyen kavramı. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16 (Eğitim Bilimleri Özel sayısı), 1-1.
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime ilişkin metaforik algıları/Metaphoric perceptions of university students on distance education. *eUluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Demirtaş, H., & Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin, üniversite ve fakülte kavramlarına ilişkin metaforları (İnönü Üniversitesi Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 113-144.
- Deniz, A. (2013). *Okullarda güç mesafesi ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi. Balıkesir
- Doğan, D. (2014). Öğretmen adaylarının perspektifinden okul kavramının metaforlarla analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(3), 361-382.
- Döş, İ. (2010). Metaphoric perceptions of candidate teachers to the concept of inspectors. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 9(3), 607-629
- Dursun, İ. T. (2013). Örgüt kültürü ve strateji ilişkisi: Hofstede’nin boyutları açısından bir değerlendirme. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 43- 56.
- Ekiz, D., & Durukan, H. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Ekiz, D., & Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin “öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 439-458.
- Erben, G., S. (2004). *Toplumsal kültür aile kültürü etkileşimi bağlamında paternalizm boyutuyla işletme kültürü: Türkiye örneği*, 1. Aile İşletmeleri Kongresi Bildirileri, 17-18 Nisan 2004, T. Koçel, (Ed.), İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları: 345-356.

- Erdoğan, G. (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ersoy, A. Figen (2016). "Fenomenoloji", Ahmet Saban ve Ali Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri*, (1. Baskı), (s. 51-111). Ankara: Anı Yayıncılık
- Güveli, E., İpek, A. S., Atasoy, E., & Güveli, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2(2), 140-159.
- Hofstede, G., & Hofstede, G. (2005). *Cultures and organizations: Software of the mind, revised and expanded (2nd ed.)*. New York: McGraw-Hill.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının ,öğretmenlik' kavramına ilişkin metaforları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 471-484.
- Kemikkıran, N. (2015). Güç mesafesi yüksekse eşitsizlik mi istenir. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 70(2), 317-344.
- Kılcan, B. (2017). *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2015). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. (G. H. Demir, Çev.). İstanbul: İthaki.
- Midgley, W., & Trimmer, K. (2013). *Walking the labyrinth: A metaphorical understanding of approaches to metaphors for*. In: *Metaphors for, in and of Education Research*. Newcastle Upon Tyne, United Kingdom: Cambridge Scholars Publishing, pp. 1-9. ISBN 978-1-4438-4398-0
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Newyork: Sage Publications.
- Nalçacı, A., & Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 239-258.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 96-109.
- Paşa, S., F. (2000). Türkiye ortamında liderlik özellikleri. Zeynep Aycan, (Ed.), *Akademisyenler ve Profesyoneller Bakış Açısıyla Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları*, 225-241, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research and evaluation methods: Integrating theory and practice*. Newyork: Sage Publications.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(3), 459-496.
- Sargut, A. S. (2010). *Kültürler arası farklılaşma ve yönetim*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Schram, Thomas H. (2003). *Conceptualizing qualitative inquiry*. Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.
- Sepetçi, T. (2012). Toplum kültürünün uygulanan halkla ilişkiler modellerine etkisi: Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversiteleri üzerine bir araştırma. *Journal of Yasar University*, 28(7), 4722-4748.
- Sezgin, F., Koşar, D., Koşar, S., & Er, E. (2016). Öğretmenlerin öğrenciye yönelik metaforlarının belirlenmesine ilişkin nitel bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 600-611.
- Tepebaşı, F. (2013). *Metafor yazıları*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Terzi, A. R. (2004). Üniversite öğrencilerinin güç mesafesi ve belirsizlikten kaçınma algıları üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 65-76.
- Yalçın, M., & Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1(2), 229-256.
- Yaman, E. (2008). Üniversiteler ve etik: Baskılar ya da psikolojik şiddet. *İş Ahlakı*, 1, 81-98.

- Yaman, E., & Irmak, Y. (2010). Yöneticiler ve öğretmenler arasındaki güç mesafesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 164-172.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yükseköğretim Kanunu (1981). Resmî Gazete (06.11.1981). Sayı: 2547. YÖK. (2022). (<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>).

Extended Abstract

Introduction

Universities form the basis of higher education institutions. Universities have the biggest responsibility in realizing the educational goals in higher education. Universities are the highest level of education in which everyone can participate in educational activities and scientific studies within the scope of their abilities and in the suitable fields for them. The fact that our universities, which have the responsibility of raising individuals who contribute positively to society, meet these expectations is associated with the quality of the education they provide. Presidency can be considered as one of the crucial factors that determine the quality of education in universities. Because the presidency is primarily responsible for raising qualified individuals whom the society needs at the end of the process by using the educational inputs and human resources in the most efficient way (Ekiz & Durukan, 2007).

Methodology

In the study, phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used, and the easily accessible technique was used in the selection of the study group. A total of 192 students studying at Muş Alparslan University in the 2020-2021 academic year were included in the research. Data collection instrument including the metaphor sentence was sent online to university students. The "content analysis" was conducted to analyze the data.

Findings

Data analysis yielded 13 categories that includes university students' metaphors regarding the presidency concept. Results revealed that students have the perception that it is not possible to reach the president due to the high-power distance in the society. Considering the perceptions and expectations of the students, it can be suggested that presidents should follow an open communication policy, paternalist management style, and a more inclusive management approach considering students' needs, concerns and demands.

Discussion

Looking at the data obtained, it was seen that although the students did not make any effort to reach the rectorate, they had a belief and perception that there was an "unreachable, unknown, highest authority". That they believe and perceive in this way; it is thought that the high-power distance and paternalistic tendencies of the Turkish society are due to the projection of the university organizations. In the literature, it is stated that the social and cultural texture of Turkish society has a high level of power distance, paternalistic tendencies, and collectivist dimensions (Aycan & Kanungo, 2000; Paşa, 2000; Erben, 2004; Sargut, 2010).

Individuals apply the high-power distance adopted by the society in their organizational lives, and as a result, a perception of high-power distance emerges in organizations (Kemikkıran, 2015). In the research, it was determined that the students of Muş Alparslan University who participated in the research reflected the high-power distance adopted by the Turkish society to their university organizations. It is thought that the students mentally believe in the presidency, who is the highest-level manager, and express the perceived inequality and distance as verbally unreachable. In line with this explanation, it can be said that students reflect the existing power distance in their society to the organizational structure of their universities.

Power distance includes indicators that indicate the level of equal perception of the power distribution among the members of a group and the tendencies of feeling, thinking, and behaving on the same subject (Akyürek, 2001). High power distance, on the other hand, is a relative distance formed because of having the perception and belief that power is not distributed equally (Altay, 2004).

*Araştırmanın etik kurul onayı 13.07.2020-E.11824 evrak ve tarih sayısı ile Bingöl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan alınmıştır.